

систематичне застосування творчих завдань і тестів є найбільш ефективним інструментом розвитку творчого потенціалу особистості.

Аналіз наукових джерел дозволив з'ясувати, що творчість є процесом діяльності людини зі створення оригінальних духовних або матеріальних цінностей, встановлення нових фактів, властивостей і закономірностей для задоволення людських потреб, натомість креативність – це здатність людини до створення незвичайних ідей, оригінальних рішень, привнесення чогось об'єктивно чи суб'єктивно нового в життя. На сьогодні відсутня єдина думка щодо визначення та змісту поняття «творчий потенціал особистості». Однак дослідники цієї проблеми сходяться в одному – творчий потенціал є здатністю людини до творчої діяльності та самореалізації через цю діяльність. Отже, творчий потенціал особистості нами розглядається як передумова реалізації творчої діяльності, кінцевим результатом якої є продукт, що володіє певною об'єктивною або суб'єктивною новизною. Відтак про реальні творчі можливості особистості можна об'єктивно судити на основі виконуваної творчої діяльності й отриманих оригінальних творів.

Список використаних джерел

1. Карпенко Н.А. Психологія творчості: навч. посіб.: Львів: ЛьвДУВС, 2016. 156 с.
2. Костюк С.Й. Психологія творчості: курс лекцій. Мукачево: МДУ, 2018. 146 с.
3. Романець В. А. Психологія творчості: навч. посіб. 3-тє вид. Київ: Либідь, 2004. 288 с.
4. Біла І.М. Психологія дитячої творчості: Київ: Фенікс, 2014. 137 с.
5. Філософський енциклопедичний словник / голов. ред. В.І. Шинкарук. Київ : Абрис, 2002. 742 с.
6. Лебединський Е.Б. Психологічні особливості розвитку творчого потенціалу підлітків в умовах рекреації. Наука і освіта. 2014. №12. С. 17-22.
7. Москальова А.С., Москальов М.В. Методи психодіагностики в навчально-виховному процесі: навч. посібник. Київ. 2014. 360 с.

Пагула М. В.

канд. пед. наук, доцент,

Дрогобицький державний педагогічний університет
імені Івана Франка

Стецько В. І.

аспірант,

Дрогобицький державний педагогічний університет
імені Івана Франка

ЗНАЧЕННЯ ПРОФЕСІЙНОГО САМОВИЗНАЧЕННЯ ДЛЯ ПРОФЕСІЙНОЇ АДАПТАЦІЇ МАЙБУТНІХ КВАЛІФІКОВАНИХ РОБІТНИКІВ У ПРОЦЕСІ ФАХОВОЇ ПІДГОТОВКИ

Стрімкі перетворення в сучасному соціумі пов'язані з швидкою зміною та розвитком сучасних виробничих технологій, поширення новітніх технологій та інтелектуалізації праці призводять до кардинальних змін на вітчизняному ринку праці, що проявляється в різкій переорієнтації з одних провідних галузей професійної діяльності на інші та потребує удосконалення процесу підготовки в закладах професійно-технічної освіти (ЗПТО) компетентних, мобільних та конкурентоспроможних фахівців. Такий стан речей насамперед вимагає забезпечення належної професійної адаптації майбутніх кваліфікованих працівників до обраної професії у процесі їх фахової підготовки в ЗПТО.

Суть поняття «адаптація» є достатньо універсальним та відображає можливість пристосуватися (адаптуватися) до певних умов. Відповідно, суть поняття «професійна адаптація» учнів ЗПТО передбачає не тільки їх підготовку до реальних умов їх подальшої професійної діяльності, а також формування та розвиток у них внутрішніх стимулів до власного професійного саморозвитку, знаходження та розуміння сенсу в своїй професійній діяльності.

Таким чином результатом професійної адаптації учнів ЗПТО буде не тільки готовність майбутніх кваліфікованих працівників пристосовуватися до умов виробничої діяльності згідно обраної професії, а й їх готовність до праці та самостійно-усвідомлене знаходження сенсу виконуваної трудової діяльності, а разом і всієї життєдіяльності.

На сьогодні науковці по різному підходять до визначення початку процесу професійної адаптації. Так деякі науковці ведуть мову про те, що професійна адаптація може відбуватися лише безпосередньо у процесі професійної діяльності на підприємстві. Їм опонують інші науковці, які ведуть мову про те, що професійна адаптація особистості починається у процесі їх фахової підготовки у закладі освіти, ще інші науковці говорять про те, що процес професійної адаптації починається ще з навчання в школі, а то й навіть з дитинства [1, с. 197]

На наш погляд цілком доречним буде розглядати професійну адаптацію як складний процес, який охоплює весь період становлення особистості як кваліфікованого працівника. Тобто, весь період від появи бажання та наміру оволодіти бажаною професією до закінчення трудової діяльності за цією професією.

А отже вважаємо, що важливу роль для професійної адаптації майбутніх кваліфікованих працівників до обраної професії у процесі їх фахової підготовки в ЗПТО відіграє їх професійне самовизначення. В цьому контексті С. Барвік зазначає, що за своєю сутністю професійна адаптація є завершальним етапом професійного самовизначення [2, с. 14].

Під професійним самовизначенням особистості ми розуміємо свідомий вибір нею професії на основі аналізу ринку праці та урахування власних інтересів, здібностей і задатків які сприятимуть успішному оволодінню професією та подальшій професійній адаптації й кар'єрному зростанню.

Відповідно, в основі успішної професійної адаптації лежить професійне самовизначення особистості, яке в ідеалі полягає в активній самоусвідомленій діяльності людини з самопізнання та аналізу власних інтересів і здібностей та можливостей їх реалізації у обраній професії. А ефективність професійної адаптації майбутніх кваліфікованих працівників до обраної професії у процесі їх фахової підготовки в ЗПТО у значній мірі залежить від правильності їх професійного самовизначення, що полягає в оптимальному виборі ними професії. Сутність оптимального вибору професії та його результат полягає в самостійному і свідомому прийнятті адекватного рішення у виборі власного подальшого виду професійної діяльності. При цьому, важливо враховувати, що сутність професійної адаптації, як і професійного самовизначення особистості полягає в пошуку і знаходженні особистісного сенсу в обраній професії.

А отже, професійне самовизначення та професійна адаптація майбутніх кваліфікованих працівників до обраної професії у процесі їх фахової підготовки в ЗПТО є тісно взаємопов'язаними в цілісному процесі фахового становлення особистості при цьому, володіють певною автономністю за часом та методами реалізації.

Список використаних джерел

1. Стаднік О. В. Професійна адаптація як психолого-педагогічна проблема. Теорія та методика навчання та виховання. 2013. Вип. 33. С. 194 – 201.
2. Барвік С. Г. Педагогічні умови адаптації викладача-початківця до професійно-педагогічної діяльності у вищому навчальному закладі. *Молодь і ринок*. 2009. № 12. С. 12–18.